

Oleg RUSU,
dr., conf. univ.,
PhD,
Associate Professor

PREVENIREA CRIMINALITĂȚII PENITENCIARE PRIN METODE SPECIFICE ACTIVITĂȚII SPECIALE DE INVESTIGAȚII

Starea actuală a ordinii de drept este caracterizată de o varietate de tendințe. Nu a făcut excepție nici sistemul penitenciar, aflat în prezent la etapă de reformă la noi în țară, ceea ce a contribuit la concentrarea în instituțiile de detenție a condamnaților cu aspirații infracționale stabile, demonstrând o profundă degradare socială. În acest context, un loc important în lupta cu criminalitatea penitenciară, alături de alte mijloace de ocrotire a normelor de drept, îl ocupă activitatea specială de investigații, înfăptuită de către organele abilitate. Utilizarea unor astfel de informații nu doar va face posibilă dezvăluirea, prevenirea și combaterea infracțiunilor și abaterilor disciplinare, dar va permite și o alegere mai rezonabilă a metodelor și mijloacelor de influență psihologică și pedagogică în vederea realizării mai eficiente a măsurilor de securitate.

Cuvinte-cheie: sistem penitenciar, criminalitate penitenciară, determinantele criminalității penitenciare, prevenirea criminalității penitenciare, subcultură criminală, activitate specială de investigații.

PREVENTION OF PRISON CRIMINALITY THROUGH SPECIFIC METHODS OF SPECIAL INVESTIGATION ACTIVITIES

The current state of the rule of law is characterized by a variety of trends. The penitentiary system, which is currently in the reform stage, was no exception, which contributed to the concentration in detention institutions of convicts with stable criminal aspirations, demonstrating a deep social degradation. In this context, an important place in the fight against penitentiary crime, along with other means of protecting the rules of law, is occupied by the special investigative activity, carried out by the competent bodies. The use of such information will not only make it possible to reveal, prevent and combat crimes and disciplinary violations, but will also allow a more reasonable choice of methods and means of psychological and pedagogical influence in order to achieve more effective security measures.

Keywords: penitentiary system; penitentiary criminality; determinants of penitentiary crime; prevention of penitentiary crime; criminal subculture; special investigative activity.

Introducere. Organele și instituțiile sistemului administrației penitenciare sunt destinate funcțional constrângerii în vederea executării pedepselor privative de libertate. Acestea sunt organe punitive ale statului. De calitatea executării respectivei funcții depinde realizarea scopurilor pedepsei penale. În acest sens, urmează de menționat că sistemul administrației penitenciare nu poate realiza pe deplin scopurile privind corectarea și resocializarea condamnatului, adică formarea unei atitudini respectuoase față de persoană, societate, muncă, normele, regulile și tradițiile societății umane și stimularea comportamentului respectuos față de lege. Aceste sarcini ar trebui rezolvate în comun cu alte instituții ale statului și ale societății civile. Pentru o parte semnificativă a condamnaților, acesta este un proces de durată, complex și, în unele cazuri, contradictoriu.

Potrivit legislației în domeniu [1, art. 61], pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Condițiile de executare a pedepsei reprezintă o componentă necesară pentru acțiunea pedepsei penale propriu-zise, creând astfel premise în vederea renunțării la intențiile infracționale în viitor. De exemplu, în calitate de condiții poate fi examinată practica disciplinară a administrației penitenciare, echitatea sancțiunilor disciplinare și a măsurilor de stimulare aplicate.

Umanizarea politicii penale și a practicii de aplicare a legii, care a luat amploare, a dus la concentrarea în instituțiile penitenciare a persoanelor care au comis infracțiuni grave și

deosebit de grave, precum și a recidiviștilor caracterizați printr-un grad ridicat de deformare socio-morală a personalității.

Astfel, la 1 ianuarie 2023, în sistemul penitenciar se dețineau 6084 de persoane, dintre care: condamnați – 5042; preveniți – 1037; arestați contravențional – 5; femei – 326; minori (*băieți/fete*) – 34/1; ex-funcționari publici – 102; condamnați la detențiune pe viață – 128 [2, p. 4].

Din numărul total de condamnați, 60% sunt la a doua, a treia, sau a patra condamnare [2, p.5]. Pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave se dețin 62% din numărul total de condamnați [2, p. 6].

Tendențele de concentrare a celui mai periculos contingent de infractori în penitenciar impun amplificarea rolului activității speciale de investigații în asigurarea siguranței funcționării penitenciarului și realizării componentei preventive în combaterea criminalității penitenciare.

Metode și materiale aplicate. În limitele de studiu ale acestui articol, au fost aplicate metodele: analiza, sinteza, comparația și conștientizarea logică. Materialele utilizate le constituie publicațiile savanților din domeniu, precum și legislația relevantă.

Rezultate obținute și discuții. O analiză a practicii instituțiilor penitenciare indică asupra faptului că o anumită parte a condamnaților nu doar că nu renunță la intențiile lor de a continua activitatea infracțională, dar o continuă și în locurile de detenție. În timp ce sunt izolați, astfel de condamnați demonstrează adesea o atitudine pozitivă față de muncă, atrăgând în mod special atenția reprezentanților administrației penitenciare, asigurându-se că acest fapt este cu siguranță înregistrat ca o dorință de corectare.

Aparent, ei respectă cu strictețe regimul stabilit, participă la activitatea organizațiilor de inițiativă și, în același timp, duc o a „doua viață” ca membri ai grupurilor criminale. Uneori chiar creează grupuri de orientare negativă cu scopul de a influența negativ condamnații caracterizați pozitiv, dar și anu-

miți reprezentanți ai administrației instituției.

Stabilirea și identificarea unor astfel de condamnați, precum și contracararea acțiunilor ilegale este posibilă doar prin intermediul activității speciale de investigații. Tocmai pe acest motiv, condamnații caracterizați negativ manifestă o atitudine negativă, atât față de angajații din cadrul sistemul penitenciar, care desfășoară activități speciale de investigații, cât și față de condamnații care contribuie la desfășurarea acestor acțiuni. Punctul de vedere existent în literatura de specialitate [3, p. 105; 4, p. 253-257] privind latura etică a aplicării măsurilor speciale de investigații în lupta împotriva comportamentului ilegal al condamnaților, în opinia noastră, este neconvincător.

Există cazuri în care grupuri de orientare negativă, care primesc sprijin din partea unor grupuri organizate de infractori din afara penitenciarului, prin reprezentanții personalului, încep efectiv să controleze situația cu toate consecințele negative care decurg.

În acest scop, aceștia aplică diverse mijloace de violență împotriva condamnaților. Autorii unor astfel de acțiuni sunt, cel mai frecvent, condamnații care se află deja sub influența „autorităților” criminale, fiind într-o dependență materială sau de altă natură. Actele de violență comise în privința condamnaților, pentru a-i influența, nu primesc adesea un răspuns adecvat din partea administrației penitenciare.

Printre acțiunile care încalcă cerințele regimului penitenciar pot fi evidențiate următoarele:

1) crearea așa-numitului „fond comun” în scopul asigurării materiale a liderilor criminali și a anturajului acestora, susținerea deținuților care se opun cerințelor legale ale administrației;

2) aprobarea și menținerea ca model de comportament pentru toți condamnații a normelor morale care promovează un mod de viață criminal, respectarea „tradițiilor criminale”, boicotarea cerințelor legale ale administrației;

3) stabilirea și menținerea legăturilor

neregulamentare cu infractorii care execută pedeapsa în alte instituții penitenciare, precum și cu cei aflați la libertate;

4) organizarea unei structuri ierarhice de conducere informală a condamnaților în locurile de detenție;

5) desfășurarea activităților de contrainformații în raport cu serviciile operative și de regim ale penitenciarului;

6) organizarea de măsuri care vizează destabilizarea situației, perturbarea activității penitenciarului (greva foamei, refuzul de a munci, automutilări etc.).

O importanță deosebită în acest sens o are activitatea de prevenire, descoperire și cercetare a infracțiunilor săvârșite în instituțiile penitenciare. Criminalitatea penitenciară, fiind un însoțitor statornic al procesului de executare a pedepsei, are o natură destul de complexă. Numeroase studii [14; 15; 16] dedicate criminalității penitenciare au remarcat constant specificul acesteia, caracteristicile cantitative și calitative care o deosebesc de alte tipuri de criminalitate, iar ca urmare, au afirmat esența sa independentă.

Criminalitatea în locurile de detenție reprezintă o problemă complexă nu doar pentru instituțiile penitenciare, dar și sub aspectul asigurării securității persoanei, societății și statului. Criminalitatea penitenciară reprezintă un fenomen social negativ, determinat de condițiile vieții sociale în interiorul locurilor de detenție, care constă din totalitatea faptelor susceptibile de răspundere penală.

Particularitățile criminalității penitenciare sunt determinate de următorii factori:

a) subiecți specifici ai infracțiunilor, cum ar fi: condamnații; persoanele deținute sub pază; personalul penitenciar; persoanele care vizitează instituțiile penitenciare;

b) restricții spațiale ale teritoriului instituției penitenciare (spațiile de instruire, zonele de producere, zonele locative și alte teritorii supuse cerințelor de regim); alte locuri în cazul desfășurării acțiunilor de căutare (de regulă, în interacțiune cu organele teritoriale de poliție)

a condamnaților care au comis o evadare din locurile de detenție, precum și a persoanelor care se eschivează de la executarea pedepsei cu închisoare [5].

Mediul infracțional din locurile de detenție își formează ideologia prin intermediul unei game largi de idei normative și etice inerente acestuia, justificând gândirea și acțiunile criminale. Această ideologie stă la baza subculturii criminale, fiind adesea un teren propice pentru criminalizarea de mai departe a personalității condamnatului, determinând natura comportamentului său penitenciar și post-penitenciar.

Infracțiunile comise în perioada executării pedepsei cu închisoare au un impact negativ asupra atingerii obiectivelor pedepsei penale, subminează autoritatea administrației penitenciare, destabilizează situația operativă și ordinea de drept din penitenciar. Fenomenul dat indică asupra prezenței unor contradicții fundamentale, care apar în procesul de executare a pedepsei cu închisoarea, creând o atmosferă de cruzime și violență în locurile de detenție.

Organizarea informală a condamnaților se bazează pe anumite condiții de funcționare, cum ar fi: izolarea, existența unui regim al zilei, înstrăinarea și suspiciunea, degradarea statutului social. Majoritatea condamnaților se arată ostili restrângerii posibilității de a-și planifica activitățile, precum și îndepărtării de mediul în care se aflau până la condamnare. Costurile izolării de societate sunt compensate de „codul de conduită” din închisoare, care stă la baza funcționării grupurilor informale.

Să notăm câteva elemente esențiale ale acestei subculturi:

a) prevalența tradițiilor și obiceiurilor criminale, ceea ce îngreunează, iar în unele cazuri blochează aplicarea măsurilor cu caracter special-investigativ, educativ și psihologic în raport cu condamnații, în special cu liderii și anturajul lor apropiat;

b) o secretizare mai mare a proceselor organizatorice interne, susținută de o structură ierarhică care se bazează pe divizarea condamnaților în „străini” și „prieteni”, dorința

de a obține un rol și un statut pentru o existență privilegiată în mediul penitenciar;

c) comunicare secretă care asigură legătură constantă, transfer de informații, atât între condamnați cât și cu cei rămași în libertate, este, de asemenea, folosită pentru pregătirea și comiterea unor infracțiuni, sprijinirea grupurilor informale de condamnați;

d) menținerea disciplinei de fier în mediul criminal, refuzul de a coopera cu administrația instituțiilor penitenciare, solidaritatea și încurajarea celor care respectă normele subculturii criminale [6].

Aceste trăsături ale mediului penitenciar nu sunt capabile să resocializeze nici măcar condamnații care ajung acolo pentru prima oară.

În condiții de adaptare la un astfel de mediu, condamnații, de multe ori, nu încetinesc criminalizarea, dimpotrivă, aceasta se intensifică. Într-adevăr, cu greu este posibil să blochezi sau să elimini înclinațiile criminale ale unui condamnat, acesta fiind înconjurat, pentru o perioadă lungă de timp, de câteva sute de infractori agresivi, hoți și escroci.

Grupuri cu astfel de orientare organizează și efectuează livrarea de substanțe stupefiante și psihotrope, alcool, bani, telefoane mobile, obiecte ascuțite etc.

Neutralizarea activităților ilegale ale liderilor în locurile de detenție se realizează în special prin aplicarea normelor Codului de executare al Republicii Moldova, utilizarea integrată a mijloacelor menționate în pct. 411 al Statutului executării pedepsei de către condamnați [7, pct. 411], precum și a procedurilor organizatorice și tactice cu caracter execuțional-penal sau investigativ.

În acest sens, un loc important în lupta cu criminalitatea penitenciară, alături de alte mijloace de ocrotire a normelor de drept, îl ocupă activitatea specială de investigații, înfăptuită de către organele abilitate.

În conformitate cu prevederile Codului de executare al Republicii Moldova, cu Legea privind activitatea specială de investigații și cu alte acte normative, în penitenciar se desfășoară

ră activitate specială de investigații, care are drept scop [8, art. 222]:

- asigurarea securității personale a condamnaților, a personalului penitenciarului și a altor persoane aflate pe teritoriul acestuia;
- depistarea, prevenirea și descoperirea infracțiunilor ce se pregătesc sau se săvârșesc în penitenciar și încălcările ordinii stabilite de executare a pedepsei;
- asigurarea urmăririi condamnaților care au evadat din penitenciar;
- acordarea de ajutor organelor competente la descoperirea infracțiunilor.

Activitatea specială de investigații se efectuează de către serviciul competent al penitenciarului și cel al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Potrivit art.1 al Legii cu privire la activitatea specială de investigații [9, art. 1, alin (1)], această activitate reprezintă „o procedură cu caracter secret și/sau public, efectuată de autoritățile competente, cu sau fără utilizarea echipamentelor tehnice speciale, în scopul culegerii de informații necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului și ordinii publice, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor, descoperirea și cercetarea infracțiunilor”.

Ca știință și ca activitate practică, activitatea specială de investigații, prin utilizarea metodelor, mijloacelor și procedeele sale, contribuie nemijlocit la prevenirea, curmarea și cercetarea infracțiunilor, focalizând eforturile pentru valorificarea acestor realizări, adaptându-le la necesitățile obiectivării actului de justiție și îndeplinirii dreptății, ea însăși devenind mai tehnicizată și mai complexă [10, p. 114].

La etapa actuală de dezvoltare a raporturilor juridice penitenciare, rolul activității speciale de investigații a crescut semnificativ. Acest lucru se datorează mai multor tendințe care au loc în sistemul penitenciar autohton, și anume:

- crește numărul persoanelor care execută pedepse pentru infracțiuni grave și deosebit de grave;
- se majorează numărul condamnaților

predispuși la diferite forme de comportament distructiv (agresiune, conflicte, auto-mutilare, sinucidere, acțiuni imprevizibile, atacuri asupra angajaților și altor condamnați) [11];

Desfășurarea activității speciale de investigații în locurile de detenție posedă următoarele caracteristici:

1) posibilitatea de a contracara activitățile ilegale ale condamnaților, ținând cont de specificul deținerii acestora în penitenciar;

2) posibilitatea efectuării, în vederea soluționării sarcinilor activității speciale de investigații în cadrul instituțiilor penitenciare, nu doar a măsurilor speciale de investigații, dar și a celor de regim, educative, precum și a altor măsuri prevăzute de legislație;

3) focusarea acesteia nu doar pe activitatea de prevenire și combatere a infracțiunilor, dar și a abaterilor disciplinare [5].

În esență, activitatea specială de investigații, realizată în limitele instituțiilor penitenciare, este orientată spre dobândirea informațiilor, descoperirea infracțiunilor ascunse, semnelor și faptelor activității criminale. În practică, majoritatea crimelor comise în instituțiile penitenciare sunt depistate exclusiv pe calea investigațiilor speciale. De asemenea, prin intermediul activității speciale de investigații devine posibilă constatarea deplină a circumstanțelor infracțiunii, motivelor care au favorizat săvârșirea ei, precum și obținerea de date și probe care ar asigura demonstrarea vinovăției făptuitorilor. Fără aplicarea activității speciale de investigații, nu putem curma săvârșirea infracțiunilor la etapele de pregătire sau tentativă, preveni sau descoperi infracțiuni ce atentează la relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de asigurarea securității condamnaților, inviolabilității acestora și securității externe și interne a instituțiilor și organelor care asigură executarea pedepsei [10, p. 116].

Activitatea serviciilor operative, desfășurată în vederea prevenirii acțiunilor ilegale, poate fi divizată în două forme principale: în primul rând, aceasta este o desfășurare in-

dependentă a măsurilor de prevenire specială și individuală, utilizând atât metode de activitate publică, cât și secretă; în al doilea rând, este vorba de acumularea și utilizarea informațiilor relevante din punct de vedere criminologic, despre relațiile infracționale ale condamnaților, obținute în cursul activității speciale de investigații, atât pentru realizarea măsurilor preventive în cadrul instituției, cât și pentru determinarea domeniilor prioritare de prevenire individuală în privința anumitor condamnați (implicați în activități ilegale) [12, p. 302-304].

Activitatea specială de investigații din penitenciare este realizată în două moduri: public și secret. Secret semnifică înfăptuirea măsurilor speciale de investigații în mod ascuns față de persoanele neimplicate, inclusiv față de funcționarii subdiviziunilor de investigații, chiar dacă aceștia au acces la lucrul operativ, dar în primul rând față de „figuranții” verificării informative – persoane, grupuri criminale față de care ele sunt întreprinse. Acest fapt permite a neutraliza posibila împotrivire din partea figuranților activității speciale de investigații, a asigura securitatea participanților la măsurile speciale de investigații, a garanta survenirea rezultatelor așteptate, a păstra în taină faptul realizării măsurii speciale de investigații, metodele și mijloacele utilizate [10, p. 117].

Activitatea funcționarilor din cadrul sistemului penitenciar, desfășurată în vederea prevenirii activităților ilegale ale condamnaților, presupune identificarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la declanșarea acestora, urmată de elaborarea măsurilor de înlăturare (și/sau neutralizare) a lor. În plus, această activitate include identificarea condamnaților care pot fi implicați în desfășurarea unor activități ilegale și aplicarea față de ei a unor măsuri preventive corespunzătoare. Un aspect important este că această activitate presupune aplicarea unor măsuri de prevenire și suprimare a acțiunilor ilegale planificate și pregătite de către condamnați [13, p. 39].

Pe parcursul anului 2022, servicii-

le abilitate au efectuat un șir de intervenții, printre care: percheziții, activități speciale, acțiuni de prevenire a introducerii obiectelor/substanțelor interzise, operațiuni de descoperire/curmăre a infracțiunilor ce s-au pregătit/săvârșit în penitenciar.

Astfel, în rezultatul măsurilor de regim organizate, au fost depistate și ridicate de la condamnați, din ascunzișuri și de la persoane civile, următoarele obiecte interzise: obiecte tăioase/ ascuțite (buc.) - 863/782; băuturi alcoolice/bragă (litri) - 1077,12 litri/15340,35 litri; substanțe narcotice (cazuri) - 142 cazuri; bani (lei/valută) - 10221,8 lei, 2421,2 euro, 10 dolari SUA, 500 ruble rusești, 100 hrivne; telefoane mobile (buc.) - 1762 [2, p. 11].

Există și cazuri de rezistență ascunsă față de activitatea administrației, manifestată prin sabotarea cerințelor regimului, activități educative, inclusiv sub formă de autovătămare, refuz de a munci și de a primi hrana.

Colectând și analizând informații despre condamnații care sunt predispuși la acțiuni violente, evadări, dezorganizare etc., și despre lideri ai mediului infracțional, este necesar să se depună eforturi pentru a documenta nu doar acțiunile de pregătire și comitere a infracțiunilor, ci și alți factori care determină criminalizarea mediului penitenciar, și anume:

- încercări de a stabili relații neregulate cu funcționarii instituției penitenciare, precum și cu persoane din afara instituției penitenciare;

- șantajul și persecuția condamnaților care sunt exploatați în interesele grupărilor criminale;

- organizarea colectării de mijloace materiale pentru necesități proprii („fond comun”), sprijinirea unor categorii de deținuți, mituirea personalului penitenciarului și luarea deciziilor cu privire la cheltuirea mijloacelor așa-numitului „fond comun”;

- controlul asupra primirii de colete, unelte, îmbrăcăminte, bani, droguri etc., de către condamnați și distribuirea acestor „mărfuri”;

- promovarea activă a normelor și

tradițiilor mediului criminal (subcultură) și controlul respectării de către condamnați a tradițiilor subculturii criminale;

- luarea de măsuri punitive împotriva persoanelor care nu se conformează cerințelor normelor nescrise;

- organizarea unor acțiuni de opunere administrației penitenciarului;

- controlul situațiilor de conflict din mediul penitenciar și rezolvarea acestora;

- organizarea jocurilor de noroc și controlul distribuirii veniturilor provenite din acestea;

- compromiterea celor mai exigenți reprezentanți ai administrației penitenciarului;

- determinarea statutului informal al condamnaților în ierarhia penitenciarului, menținerea structurii grupărilor;

- stabilirea tacticii și organizarea activităților care ar zădărnici activitatea specială de investigații desfășurată de către serviciul corespunzător al instituției penitenciare;

- controlul producției de obiecte interzise în penitenciar și distribuirea acestora;

- participarea la adunări ale liderilor și autorităților mediului criminal [5].

Utilizarea informațiilor obținute prin metode specifice activității speciale de investigații contribuie nu doar la stabilirea și prevenirea infracțiunilor și încălcărilor regimului, dar face posibilă și alegerea mai rezonabilă a metodelor și mijloacelor de influență psihologică și pedagogică, precum și organizarea mai eficientă a măsurilor de securitate. Prin urmare, la executarea pedepselor penale, în influențarea condamnaților, nu pot exista mijloace și metode principale și secundare. Toate ar trebui să se completeze reciproc, oferind complexul necesar.

Neutralizarea tendințelor distructive în activitatea organelor și instituțiilor ANP este imposibilă fără o abordare creativă, asistență științifică și dezvoltare a unor măsuri pentru a ține la control situația în instituțiile de detenție.

Deosebit de importante în condițiile actuale rămân a fi preocupările ce țin de pregătirea profesională a personalului serviciilor ope-

rativă din instituțiile penitenciare. O creștere calitativă a nivelului de pregătire a specialiștilor va fi posibilă doar în condițiile unei abordări complexe a problemei, în urma realizării unor măsuri organizatorice și financiar-economice, perfecționării bazei normative, inclusiv standardizării și integrării programelor de studii [17, p. 236].

Astăzi, pentru a răspunde așteptărilor și nevoilor societății moderne, este important ca un funcționar al serviciilor operative ale penitenciarului să posede cunoștințe, aptitudini și abilități variate, și anume: să se orienteze în procesele politice și sociale; să cunoască actele normative și domeniul de aplicare a acestora; să posede o cultură a comunicării interpersonale și a managementului; să fie pregătit pentru activități comune cu alte unități structurale și interacțiune deschisă cu colegii; să aibă abilități de autocontrol în situații extreme; să posede limbi străine; să aibă cunoștințe tehnice; să poată utiliza un computer în rezolvarea sarcinilor de serviciu. Răspunzând cerințelor realităților moderne, el trebuie să devină tot mai competent și responsabil, asigurând aplicarea necondiționată a normelor legale. În plus, funcționarul trebuie să se adapteze în timp util la schimbarea condițiilor de activitate. În același timp, ar trebui să țină cont de rolul său important în domeniul combaterii criminalității, dar și de faptul că se află în serviciul statului și al societății.

Un funcționar al serviciilor operative, pe lângă pregătirea juridică generală, trebuie să înțeleagă modalitățile de comitere a diverselor acte ilegale, precum și tertipurile folosite de condamnați pentru pregătirea unei evadări. De asemenea, trebuie să cunoască locurile cele mai probabile, în care sunt depozitate obiectele și substanțele interzise în instituția penitenciară. Funcționarul trebuie să înțeleagă jargonul criminal, să analizeze textele cifrate, să cunoască tradițiile și obiceiurile subculturii criminale.

Concluzii. Ținând cont de tendințele actuale în domeniul politicii execuțional-penale și de situația criminogenă în mediul penitenciar

ar, se impune necesitatea concentrării eforturilor tuturor unităților structurale ale sistemului penitenciar în vederea contracarării acțiunilor ilegale ale condamnaților, corectării și reeducării acestora. Totodată, activitățile respective ar trebui să fie focusate pe neutralizarea sau eliminarea cauzelor și condițiilor care contribuie la apariția criminalității penitenciare, utilizând măsuri de influențare a factorilor și persoanelor cu un comportament ilegal persistent.

În acest sens, un loc important în lupta cu criminalitatea penitenciară, alături de alte mijloace de ocrotire a normelor de drept, îl ocupă activitatea specială de investigații, înfăptuită de către organele abilitate. Activitatea respectivă face posibilă dezvoltarea, prevenirea și combaterea infracțiunilor și abaterilor disciplinare, contribuind la alegerea rezonabilă a metodelor și mijloacelor de influență psihologică și pedagogică în vederea realizării mai eficiente a mă-

surilor de securitate.

Ținând cont de cele specificate, este important de a percepe că în sistemul de drept al oricărei țări un loc aparte îl ocupă sistemul penitenciar, iar activitatea sa reprezintă un element esențial și necesar. Desigur, reformarea sistemului penitenciar trebuie să aibă loc odată cu perfecționarea întregului sistem politic al țării, în scopul dezvoltării democratice și progresive a statului, în baza prevederilor Constituției și a unor reglementări care garantează cele mai importante drepturi și libertăți ale omului și cetățeanului. Scopul principal al implementării tuturor acestor sarcini constă în asigurarea nivelului necesar de umanism în sistemul de executare a pedepselor, îmbunătățirea condițiilor de detenție și alinierea întregului sistem execuțional-penal și a cadrului de reglementare a acestuia la standardele internaționale.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

---

1. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 128-129/1012 din 13.09.2002.
2. Raport privind activitatea sistemului administrației penitenciare pentru anul 2022, ANP, Chișinău, 2023, disponibil pe <http://anp.gov.md/rapoarte-de-bilant-semestriale-anuale>, accesat la 13 martie 2022.
3. Лавин Я.Г. Права человека и оперативно-розыскная профилактика. În: Права граждан, правоохранительная и правоприменительная деятельность в Украине: состояние и перспективы развития: материалы Международ. науч.-практ. конф.: в 2 ч. Белгород, 2003. ч. 2. р.р. 104-112.
4. Кузьмин Н.Т. Проблемы соблюдения профессиональной этики сотрудниками оперативных подразделений исправительных учреждений. În: Актуальные проблемы борьбы с преступностью в Сибирском регионе: сб. материалов Международ. науч.-практ. конф. памяти В.И. Горобцова (10-11 февр. 2005 г.), Красноярск 2005, ч. 2. р.р. 253-257.
5. Спасенников Б.А., Цатуров А.В. Проблемы правового регламентирования оперативно-розыскной деятельности в местах лишения свободы. În: Пенитенциарная наука. 2014. №2 (26), disponibil pe <https://cyberleninka.ru/article/n/problemy-pravovogo-reglamentirovaniya-operativno-rozysknoy-deyatelnosti-v-mestah-lisheniya-svobody>, accesat la 09 martie 2023.
6. Горяинов К. К. Оперативно-розыскная деятельность в системе исполнения и отбывания уголовных наказаний. În: Общество и право. 2013. №4 (46), disponibil pe <https://cyberleninka.ru/article/n/operativno-rozysknaya-deyatelnost-v-sis>

- teme-ispolneniya-i-otbyvaniya-ugolovnyh-nakazaniy, accesat la 9 martie 2023.
7. Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 583 din 26.05.2006. În: Monitorul Oficial nr. 91-94/676 din 16.06.2006.
  8. Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24.12.2004. În: Monitorul Oficial nr. 214-220 din 05.11.2010.
  9. Legea Republicii Moldova Nr. 59-XIII din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații. În: Monitorul Oficial Nr. 113-118 din 08.06.2012.
  10. Carp S. Drept execuțional penal, Chișinău, 2016, 246 p.
  11. Date statistice despre persoanele condamnate care execută pedeapsa cu închisoare în penitenciare la 01.01.2023, disponibil pe: <https://drive.google.com/file/d/1-d3ivgXwhXhxhegpGNIpgsJvLkcLkPSK/view>, accesat la 09 martie 2023.
  12. Овчинников О. М. К проблеме оперативно-розыскного противодействия пенитенциарной преступности. În: Мир науки, культуры, образования. 2014. № 6. p.p. 302-304.
  13. Артемьев Н.С., Некрасов А.П. Рецидивная преступность в местах лишения свободы: криминологическая характеристика и предупреждение, Самара: Самарский юрид. институт ФСИН России. 2007. 195 с.
  14. Carp S., Criminalitatea penitenciară. Chișinău: Tipografia Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, 2008, 190 p.
  15. Bujor V., Lașcu M. Criminologie penitenciară: noțiunea, obiectul și scopul. În: Starea actuală și perspectivele științei criminologice în Republica Moldova. Chișinău, Tipografia firmei „Elena-V.I.”, 202, p.p. 95-99.;
  16. Casian S. Probleme actuale ale criminalității penitenciare. În: Probleme actuale privind infraționalitatea. Chișinău, 2000, p.p. 92-116.
  17. Карп С. «Роль профессиональной подготовки оперативных работников исправительных учреждений в предупреждении конфликтов среди осужденных». În: Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підготовки кадрів і роботи з персоналом оперативних служб міліції», 27-28 березня 2003, Київ, 2003, p.p. 235-242.

DESPRE AUTOR

Oleg RUSU,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Departamentului știință,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: articol1@mail.ru
ORCID ID: 0000-0002-0879-4154*